

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕРЕЖА ВНЗ-ПАРТНЕРІВ СПІЛЬНОГО ПРОЕКТУ
ЄС/ПРООН «МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ»
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ТА ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРКАСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ «ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ», М. БУРГАС, БОЛГАРІЯ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
М. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА

ПРОБЛЕМИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
ПОГЛЯД ОЧИМА РІЗНИХ ПОКОЛІНЬ

Матеріали наукового форуму

11-12 травня 2016 року

Черкаси – 2016

УДК 338:316.42(063)
ББК 65-1
П 78

Проблеми сталого розвитку суспільства: погляд очима різних поколінь // Матеріали наукового форуму : Черкаський державний технологічний університет, 11-12 травня 2016 року. – Черкаси : ФОП Чабаненко Ю.А., 2016. – 140 С.

Основною метою форуму є об'єднання науковців, представників влади (органів регіонального управління та місцевого самоврядування), бізнесу, громадських організацій, студентів і аспірантів для обговорення актуальних проблем сталого розвитку в Україні та пошуку конструктивних шляхів їх розв'язання.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, практичні рекомендації, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Назаренко С. А.* – д.е.н., професор, в.о. ректора Черкаського державного технологічного університету.

Заступник голови: *Прямухіна Н. В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету.

Члени оргкомітету:

Белов Б. О. – заступник директора Департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради.

Захарченко В. І. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету.

Коломицева О. В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики і маркетингу Черкаського державного технологічного університету.

Петкова Л. О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету.

Березіна О. Ю. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, координатор Ресурсного центру зі сталого розвитку ЧДТУ.

Ткаченко Ю. В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, координатор Ресурсного центру зі сталого розвитку ЧДТУ.

Пріхно І. М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету.

Mihaylov Iv. M. – PhD, Assoc. Prof in Department of Economics and Management of University «Prof. Dr. Assen Zlatarov» (Burgas, Bulgaria).

Leszek Cichobłaziński –PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Думки, висновки й рекомендації належать авторам і не обов'язково відображають погляди організаційного комітету, Національної мережі ВНЗ-партнерів, ЄС та ООН. Тези доповідей подаються за оригіналом рукопису. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Економічні аспекти сталого розвитку суспільства

<i>Березюк-Рибак І. Р.</i> Активізація інноваційної діяльності як необхідна умова сталого розвитку	5
<i>Богуславська С. І.</i> Концептуальні засади сталого розвитку : підходи різних наукових шкіл	9
<i>Кіндзюр О. С.</i> Аналіз стану житлово-комунального господарства України в сучасних умовах	14
<i>Красюк В. О.</i> Рекурентний аналіз криз на світовому ринку нафтопродуктів	16
<i>Лега Н. Ю.</i> Ключові фактори сталого розвитку муніципальних утворень	20
<i>Кулик Ю. С.</i> Міжрегіональна інтеграція як передумова сталого розвитку	26
<i>Мисан Ю. С.</i> Стратегічні інвестиційні проекти Черкаської області	30
<i>Павлова А. І.</i> Роль малого бізнесу в сталому розвитку країни	34
<i>Приходченко Т. А.</i> Децентралізація влади України як головний фактор сталого місцевого розвитку	38
<i>Серватинська І. М.</i> Сталий місцевий розвиток: сутність та перспективи	43
<i>Ткаченко Ю. В.</i> Глобальне партнерство: транскордонний вимір	46

СЕКЦІЯ 2. Механізми та інструменти фінансування сталого розвитку суспільства

<i>Березіна О. Ю.</i> Фінансові аспекти управління житловим фондом міста : досвід країн ЄС та США	50
<i>Корчагіна В. Г.</i> Облікове відображення трансакційних витрат в системі сталого розвитку регіону	57
<i>Литвин М. В.</i> Альтернативні шляхи фінансування сталого розвитку країн ЄС	60
<i>Пріхно І. М.</i> Бюджетне фінансування соціальної сфери в контексті сталого розвитку	64
<i>Рудь О. В.</i> Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств в Україні	68
<i>Шевченко А. М.</i> Місце консалтингових послуг та фінансової грамотності населення для досягнення сталого розвитку економіки	73

СЕКЦІЯ 3. Соціальні аспекти сталого розвитку

<i>Бардіна Т. О.</i> Організаційно-економічний механізм залучення аграрних підприємств до соціальної діяльності у сільській місцевості	77
<i>Василенко І. А., Польова Н. М.</i> Реформування структурної політики сталого розвитку соціальної сфери	79
<i>Дарміць Р. З., Костюшко В. В.</i> Врахування фактору «зрілості» у процесі професійного зростання працівника	82

<i>Дудченко Н. В.</i> Регулювання соціального захисту на місцевому рівні	87
<i>Ільченко Н. В.</i> Модель управління сталим розвитком громади на основі участі	91
<i>Картюк О. А., Левчук Е. П.</i> Забезпечення можливостей та мотивації праці громадян як пріоритетна ціль сталого розвитку України	94
<i>Попадюк О. В.</i> Аналіз сучасних підходів до розуміння соціальної відповідальності бізнесу	98

СЕКЦІЯ 4. Сталий розвиток місцевої інфраструктури та енергозбереження

<i>Білоус С. П.</i> Принципи формування моделі сталого розвитку регіону	101
<i>Величко В. В.</i> Актуалізація ролі інфраструктури як підсистеми міста	103
<i>Горбань В. Б.</i> Методологічні основи управління сталим енергоефективним розвитком міст України	106
<i>Жидков А. Б., Жидкова О. Б.</i> Шляхи підвищення енергоефективності ВНЗ	110
<i>Смочко Н. М.</i> Комунікаційна інфраструктура як інструмент просторової оптимізації господарського комплексу (на прикладі Закарпатської області)	113
<i>Шевчук Я. В.</i> Напрями забезпечення енергетичної безпеки регіонів України	118

СЕКЦІЯ 5. Екологічні аспекти сталого розвитку

<i>Гобир І. Б.</i> Теоретичні аспекти екологічної складової сталого розвитку нафтогазовидобувних підприємств	123
<i>Гончаренко І. Г.</i> Міжнародні тренди сталого розвитку та досвід для України	126
<i>Гончаренко Т. П., Жицька Л. І.</i> Аграрний туризм як складова збалансованого розвитку сільських населених пунктів	128
<i>Ковальчук Я. О.</i> Координація інноваційної та екологічної політики в контексті сталого розвитку	130
<i>Хоменко О. М.</i> Екологічні передумови сталого розвитку в місцевих громадах на прикладі Черкаської області	132
<i>Шахман І. О.</i> Якість водних ресурсів – аграрний компонент сталого місцевого розвитку	135

- збільшення обсягів та номенклатури виробництва конкурентоспроможної продукції, впровадження новітніх технологій, розширення структури експорту.

- збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів.

Розвиток інвестиційних процесів із залученням іноземного капіталу в Черкаській області залежить не лише від впливу загальних макроекономічних факторів, а й від суттєвих дій органів місцевої влади. Цілеспрямована інвестиційна політика Черкащини повинна забезпечувати вигідні умови для розвитку всіх сфер діяльності і формувати в області сприятливий інвестиційний клімат, який є необхідним елементом стабілізації економіки.

Література:

1. Головне управління статистики в Черкаській області [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ck.ukrstat.gov.ua/>.

2. Успішні інвестиційні проекти Черкащини [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://ck-oda.gov.ua/docs/2014/05092014_2.pdf.

3. Шафранська Т. Ю. Залучення іноземних інвестицій в економіку Черкаської області [Електронний ресурс] / Т. Ю. Шафранська, М. В. Дібровенко. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/36_PVMN_2012/Economics/10_123229.doc.htm.

УДК 334.012

Павлова А. І. – молодший науковий співробітник НДІ

Черкаський державний технологічний університет

РОЛЬ МАЛОГО БІЗНЕСУ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Базуючись на основних ідеях і принципах, декларованих на конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, Україна вважає доцільним перехід до сталого розвитку, при якому забезпечується збалансоване вирішення соціально-економічних завдань, збереження сприятливого стану навколишнього середовища і природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення життєвих потреб нинішнього і майбутніх поколінь [3].

Гармонія у взаємодії з природою, високий рівень суспільного здоров'я, стабільність соціальних і економічних структур – це найголовніші аспекти забезпечення сталого розвитку. І у всіх цих трьох аспектах не останню роль відіграє малий бізнес.

Саме мале підприємництво формує те господарське середовище, без якого ні про яку соціально-економічну стійкість не може бути й мови. Воно не просто дає суттєву (а в ряді країн і визначальну) частку суспільного продукту, а й забезпечує більшу частину населення роботою і доходом.

Деякі вітчизняні науковці зазначають, що малий бізнес, як найбільш масова форма і чутлива до кон'юнктури ринку, відіграє важливу роль у становленні відповідного типу економіки. У країнах із розвинутою ринковою економікою частка підприємств малого бізнесу сягає понад 90% усіх підприємств, забезпечуючи до 60% валового національного продукту [1].

Економічна наука приділяє значну увагу феномену малого бізнесу, що не тільки виявляє гнучкість щодо ринкових змін, а й перешкоджає монополізації. Крім того, він сприяє підвищенню рівня продуктивної зайнятості й платоспроможності населення і тим самим прискорює грошовий оборот, пожвавлює міжнародні економічні відносини.

Мале підприємництво дедалі активніше розвивається, інтегруючись у різні сфери економіки. Воно нарощує вплив на ринок праці, знижуючи відповідну соціальну напругу, сприяє самовизначенню людської особистості через привабливість нового соціального статусу; створює фундамент для зміцнення середнього класу.

За основними видами економічної діяльності найбільшу частку малих підприємств зосереджено у сферах оптової та роздрібної торгівлі, послуг із ремонту, торгівлі транспортними засобами. Друге місце займають структури у промисловості, зайняті в операціях із нерухомістю, наданні юридичних послуг [1].

Проте незважаючи на все вищезгадане мале підприємництво в Україні розвивається вкрай повільно, це одна з найважливіших причин відсутності істотних позитивних зрушень в структурі реального сектора нашої економіки.

В Україні у 2010-2014 роках кількість підприємств малого бізнесу зменшувалась: 2010 р. – 357,2 тис., 2011 р. – 354,3 тис., 2012 р. – 344 тис., 2013 р. – 336,5 тис., 2014 р. – 324,6 тис. Частка реалізованої продукції до загального обсягу в зазначений період складає: 16,9%, 15,2%, 16%, 15,3%, 16,9% відповідно. Частка ВВП, що виробляється підприємствами малого бізнесу в Україні складає до 19%, тоді як в розвинутих країнах малі та середні підприємства є основою національної економіки. Тут малі підприємства є формою ділового життя, яка забезпечує соціально-економічну стабільність розвитку. В таблиці 1 представлені основні данні розвитку малого та середнього підприємництва в розвинутих країнах [4].

Швидкий та стійкий розвиток МСП в цих країнах пояснюється зацікавленістю держави в розвитку даного сектора економіки шляхом залучення населення до підприємницької діяльності.

Основними проблемами, з якими стикаються підприємці в сфері малого бізнесу в Україні є:

- існуючий податковий тиск;
- нестабільність нормативно-правового регулювання малого підприємництва;
- нестача оборотних коштів;
- високі ставки за кредитами;
- монополізм на ринках іноземних фірм;
- низька платоспроможність населення;
- проблема підбору необхідних кадрів і пошук джерел інвестицій;
- надмірна конкуренція і складність проходження процедур адміністративного регулювання.

Таблиця 1

Роль малого та середнього підприємництва в економіці деяких країн

Країна	Частка МСП в загальній чисельності зайнятих, %	Частка МСП в ВВП країни, %
Великобританія	52	53-56
Німеччина	69	55-57
США	53	50-52
Японія	78	52-55
Венгрія	65	50-52
Польща	60	50-52
Росія	14	11-12
Китай	95	45-48

Однією з важливих причин відсутності відчутних результатів реформ в сфері малого бізнесу, є недосконала політика формування та сталого розвитку малого бізнесу.

Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні фінансується не в повному обсязі, що не дає змоги організувати навчання, надання державної фінансової підтримки і мікрокредитування підприємців, забезпечити інші потреби.

Крім того, розвиток малого і середнього бізнесу належно не забезпечено відповідними законами. Це відбувається тому, що сучасне підприємництво в Україні не виконує визнану у світі функцію механізму регулювання інститутів ринку.

Отже, в країні досі не створено умов, які дійсно сприяють не тільки збільшенню кількості малих підприємств, а й їх ефективному та сталому розвитку, тобто малий бізнес так і не став основою зростання і стабільності вітчизняної економіки.

Вирішення даної проблеми неможливе без створення спеціальної інфраструктури підтримки малого підприємництва.

Недостатній досвід в області формування і сталого розвитку малого підприємництва, викликає необхідність розробки і розвитку на основі комплексного підходу теоретичних положень і методичних основ управління їх ефективним функціонуванням і стійким розвитком.

Основними завданнями органів влади з підтримки малого бізнесу повинні стати:

1. Підтримка та розвиток конкуренції. Ринкова економіка може ефективно функціонувати лише при наявності розширення безлічі господарюючих суб'єктів, є суверенними, автономними центрами прийняття рішень.

2. Сприяння вирішенню проблеми зайнятості. Створення додаткових робочих місць в не зовсім розвиненому малому бізнесі, особливо в даний кризовий час, є основою соціальної стабільності.

3. Створення економічної політики, реалізація якої повинна ліквідувати технологічне відставання української економіки від провідних світових держав.

4. Підтримка інновацій. Для великих організацій та структур інновації в великих обсягах є доволі ризиковими, тому малі підприємства стають свого роду робочою лабораторією, випробувальним полігоном для підприємств великого бізнесу.

5. Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів малого підприємництва.

6. Надання фінансової допомоги на платній та безоплатній основі, фінансування програм підтримки та розвитку малого бізнесу, надання податкових пільг малим підприємствам, що здійснюють пріоритетні види діяльності, пільгове кредитування і страхування суб'єктів малого бізнесу, надання малим підприємствам на конкурсній основі державних замовлень на виробництво і постачання окремих видів продукції і товарів (послуг) для державних потреб і інші форми підтримки [2].

Одним з найважливіших завдань повинно стати вдосконалення законодавства про мале підприємництво, що регламентує його реєстрацію, ліцензування, оподаткування і так далі, забезпечення рівноправного доступу до ресурсів для суб'єктів малого підприємництва. Сюди ж відноситься створення і підтримка інфраструктури, що дозволяє малому бізнесу отримувати деякі ресурси (підготовку кадрів, інформацію маркетингового характеру, аудиторські та юридичні послуги тощо) на безкоштовній або частково платній основі. Метою такої політики є забезпечення сталого розвитку: життєздатності та підвищення конкурентоспроможності малого бізнесу.

Таким чином, вирішення існуючих проблем розвитку малого підприємництва в Україні, створення відповідного середовища дозволить забезпечити сталий розвиток як малого бізнесу, так і економіки в цілому.

Література:

1. Бондар І., Ягольник О. Як стати успішним підприємцем. — К.: Корпорація, 2004. — 120 с.
2. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. — К.: Т-во «Знання», 2001. — 277 с.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Декларація ООН об відповідальності нинішніх поколінь перед майбутніми поколіннями от 12.11.1997, [Електронний ресурс] — Режим доступу до сайту: <http://www.lexed.ru/mpravo/razdel2/Pdoc19.html>.
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» // ВВР. — 2012. — № 4618-VI. — 112 с.
6. Лапуста М.Г. Ю. Л. Старостін, Мале підприємництво. — М., ИНФРА — М., 2001.

УДК 33.012.7-045.52:352(477)

**Приходченко Т.А. — к.е.н., доц.,
докторант кафедри регіональної економіки і туризму**

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ УКРАЇНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР СТАЛОГО МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Лише 12% громадян України розуміють суть реформи децентралізації — такими є дані дослідження, проведеного на замовлення американського «Міжнародного республіканського інституту».

Від жорстко вибудованої централізованої системи до передачі влади органам місцевого самоврядування, від перерозподілу бюджетних надходжень у Києві до фінансової свободи місцевим громадам — ці пропозиції центральної влади під назвою «децентралізація», які внесені у проект оновленої Конституції України. Але чи передача повноважень на місце змінить саму громаду?

Реальне, відповідно до потреб та інтересів, об'єднання громад сформує спроможні і самодостатні територіальні одиниці, тобто громади. Саме ці громади зможуть чітко визначати свої потреби, визначати пріоритети і їх досягати. Об'єднані громади будуть мати такі ж повноваження, як і міста обласного значення, і зможуть перейти на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом України. Так, єдиний податок і податок на прибуток підприємств повністю залишатиметься у розпорядженні громади; місцеві ради отримують право на власний земельний податок і самі ж

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
ПОГЛЯД ОЧИМА РІЗНИХ ПОКОЛІНЬ**

Матеріали наукового форуму

Підписано до друку 24.03.2016.
Формат 60x84 V16. Папір офсетний.
Умов. друк. арк. 9,75. Гарнітура Times New Roman.
Зам. № 1249. Наклад 300 прим.

Видавець: Чабаненко Ю. А.
Свідоцтво про внесення
до Державного реєстру видавців
серія ДК № 1898 від 11.08.2004 р.
Україна, м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 39.
Тел: 0472/45-99-84; 56-46-66.
E-mail: office@2upost.com

Друк ФОП Чабаненко Ю.А.
Україна, м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 39
Тел: 0472/45-99-84
E-mail: office@2upost.com